

RADA GMINY STROMIEC

ul. Piaski Nr 4
26-804 Stromiec

**UCHWAŁA NR XIII.84.2015
RADY GMINY STROMIEC
z dnia 28 grudnia 2015r.**

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stromiec
na lata 2016-2021**

Działając na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. z 2015 r. poz.1390), w związku z art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. z 2015r. poz. 1515.) Rada Gminy Stromiec uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Stromiec na lata 2016-2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stromiec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016r.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Stromiec
Jan Chojaszkowski

RADA GMINY STROMIEC

ul. Piaski Nr 4
26-804 Stromiec

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2016–2021**

Stromiec 2016

WSTĘP

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz. U. z 2015r. Nr 1390.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Największą wartością w naszej kulturze jest rodzina i jest ona najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu a rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Jak wynika z rozeznania Policji oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na terenie gminy Stromiec przemoc w rodzinie zgłaszana jest najczęściej w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami, a także małą świadomością społeczną.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny, doznają jej ludzie niezależnie od statusu społecznego, wykształcenia czy majątku. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych czynności seksualnych.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

1. Faza narastania napięcia – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,
2. Faza ostrej przemocy – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,
3. Faza miodowego miesiąca – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić

sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka), przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów i decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty ze snem i koncentracją. Z przemocą można sobie poradzić, ale im szybciej zostaną podjęte działania, tym mniejsze będą koszty emocjonalne dla dorosłych ofiar jak i dla dzieci. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Stromiec ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2016–2021. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Podstawa prawna Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1390.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.)

II. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Stromiec

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31.12.2014r. Gmina Stromiec liczyła 5.713 mieszkańców (w tym 2.805 kobiet). Na 156km² znajduje się 44 miejscowości, które wchodzą w skład 23 sołectw. Jednym z najważniejszych problemów na terenie gminy jest bezrobocie. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z Powiatowym Urzędzie Pracy w Białobrzegach w 2014r. wynosiła 330 osób (w tym długotrwale bezrobotni - 206) w tym 123 kobiety. Z ogólnej liczby jedynie 30 osób pobierało zasiłek dla bezrobotnych a udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 9,1% (w tym kobiety- 7,6% a mężczyźni – 10,3%).

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2014 przeprowadzonych zostało 86 interwencji domowych. W okresie od 1.01.2014r. do 31.12.2014r.do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło - 21 „Niebieskich Kart” a 16 procedur kontynuowano z 2013r.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od 1.01.2014r. do 31.12.2014r. wezwano 35 osób na rozmowy motywacyjne

dotyczące dobrowolnego leczenia odwykowego, sporządzono 2 wnioski do sądu o przymusowe leczenie odwykowe. W budynku Urzędu Gminy działa punkt konsultacyjny z dyżurami psychologa finansowany ze środków GKRPA (w 2014r. – 82 godz. dyżurów), w którym wsparcie mogą znaleźć wszyscy potrzebujący porady psychologicznej.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na dzień 31.12.2014r. ok. 10% ludności gminy korzystało z zasiłków pomocy społecznej. Powodem korzystania ze wsparcia finansowego są niskie dochody w rodzinach spowodowane najczęściej przedłużającymi się problemami ze znalezieniem zatrudnienia. Nawet, jeśli w rodzinie występuje przemoc niechętnie się o tym mówi a wręcz zataja.

W szkołach na terenie Gminy Stomiec w 2014r. zanotowano różne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to bezustanne wyśmiewanie się, poniżanie, wyzwiska.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

W połowie 2015r. staraniem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została opracowana Diagnoza Problemów Społecznych na Terenie Gminy Stomiec. Z badań ankietowych przeprowadzonych na terenie naszej gminy wynika, że 45% uczniów szkoły podstawowej oraz 74% młodzieży szkolnej jest zdania, że w ich szkole nie występuje problem przemocy rówieśniczej. Występowanie przemocy rówieśniczej potwierdza 32% młodszych uczniów. Pozostali ankietowani nie mają zdania w tej kwestii. Ankietowani uczniowie wypowiedzieli się także na temat problemu przemocy domowej: 2% uczniów szkoły podstawowej deklaruje, że w ich domu dochodzi do przemocy. Ankietowani dorośli mieszkańcy gminy (29%) oświadczyli, że byli świadkami przemocy a 71% nie było świadkiem przemocy, jako miejsce występowania wskazano miejsce publiczne (58%), dom (26%), miejsce ustronne (26%), praca (10%), inne miejsce, w tym placówkę szkolną – 6%. Z ankiet wynika także, że zdaniem odpowiadających problem przemocy występuje najczęściej w rodzinach alkoholowych, posiadających niskie dochody oraz w rodzinach, w których brakuje porozumienia i więzi emocjonalnej. Jako ofiary przemocy wskazywano najczęściej kobiety (49%) oraz dzieci (48%).

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego, którego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III. Realizatorzy Programu

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Policja
- Służba zdrowia
- Placówki oświatowe
- Sądy i kuratorzy sądowi
- Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w Programie.

IV. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie już istniejących,
- działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy, zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego,
- zwiększenie kompetencji i wiedzy pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

V. Cele programu

Cel strategiczny: zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których występuje przemoc.

Cele szczegółowe:

Lp.	Cele szczegółowe:	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji działań
1.	Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie	1) Systematyczne pogłębianie wiedzy na temat zjawiska przemocy poprzez: prelekcje, pogadanki, materiały edukacyjne, pracę socjalną, 2) aktualizowanie bazy danych o instytucjach świadczących pomoc i oferowanych formach wsparcia poprzez zamieszczanie informacji na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej, 3) zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z uwzględnieniem działań propagujących życie bez przemocy poprzez organizację różnych konkursów (plastyczne, literackie, teatryki), oraz imprez sportowych 4) udział w kampaniach skierowanych na przeciwdziałanie przemocy.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, Organizacje pozarządowe	2016 - 2021	- ilość rodzin, - ilość osób biorących udział w programach, - ilość programów, - ilość prelekcji i pogadanek, - ilość plakatów, - ilość ulotek
2.	Wspieranie ofiar w radzeniu sobie z problemem przemocy, pomoc w odbudowaniu	1) realizacja procedury Niebieskiej Karty, 2) wyjazdy terapeutyczne dla ofiar przemocy i ich rodzin,	Zespół Interdyscyplinar ny, Powiatowe Centrum Pomocy	2016-2021	- ilość założonych Niebieskich Kart, - ilość

	relacji rodzinnych, działania korekcyjne wobec sprawców przemocy.	3)praca socjalna z rodzinami doświadczającymi przemocy, 4)prowadzenie punktu konsultacyjnego, 5)współpraca ze szkołami, kuratorami sądowymi, policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 6)kierowanie sprawców przemocy na zajęcia korekcyjno-edukacyjne 7)rozpowszechnianie numeru telefonu zaufania Niebieska Linia 801 12 00 02	Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Gminy, szkoły, służba zdrowia, sądy i kuratorzy		wyjazdów terapeutycznych, -ilość kontraktów socjalnych, -ilość udzielonych porad, -ilość sprawców skierowanych na działania korekcyjno-edukacyjne
3.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin doświadczających przemocy, poprawa jakości ich życia	1)opracowanie i realizacja planów pomocy dla rodzin, 2)udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej w formie: zasiłków, dożywiania w szkołach, udzielania pomocy w formie stypendiów oraz wyprawek szkolnych, 3)zapewnienie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, szkoły, Zespół Interdyscyplinarny	2016-20121	-liczba rodzin objętych pomocą finansową, -liczba osób umieszczonych w placówkach, -wysokość środków przeznaczonych na pobyt w placówkach
4.	Zwiększenie kompetencji i wiedzy pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się	1)organizowanie szkoleń i warsztatów dla osób zajmujących się pomocą dla dotkniętych przemocą w rodzinie, 2)udział w konferencjach, wizytach	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	2016-2021	-liczba spotkań, szkoleń, konferencji, -liczba osób biorących w nich udział,

przeciwdziałanie m przemocy w rodzinie oraz doskonalenie współpracy między nimi	studyjnych (wymiana doświadczeń) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, 3) zakup stosownych publikacji i poradników dotyczących przemocy w rodzinie, 4) współpraca szkół, policji, służby zdrowia, GOPS, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, kuratorów i innych instytucji				-liczba zakupionych publikacji i poradników
---	---	--	--	--	---

VI. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki własne budżetu Gminy Stomiec oraz środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł.

VII. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VIII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,

- ubóstwo,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

IX. Monitorowanie

Realizacja Programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi. Monitoring Programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu w przyszłości. Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Gminy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Stromcu do dnia 31 maja każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

X. Podsumowanie

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym, głęboko zakorzenionym w strukturze społecznej, występuje zarówno w rodzinach tzw. dysfunkcyjnych, gdzie przemocy towarzyszą inne problemy np. uzależnienie, bezrobocie, jak i w rodzinach o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów. Z przemocą można sobie poradzić i im szybciej zostaną podjęte działania, tym mniejsze będą koszty dla dorosłych ofiar jak i dla dzieci.

Żaden pojedynczy profesjonalista, instytucja, organizacja czy służba nie jest w stanie znaleźć kompleksowego rozwiązania problemu, natomiast wspólne działanie umożliwi spojrzenie na problem przemocy w rodzinie z różnych perspektyw i wypracowanie sposobu skoordynowanej pomocy.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Stromiec
Jan Chyżostom Czuchrański

Opracowała: Jolanta Róg